

TYÖNOPASTUSVIDEOT

LATTIANHOITOKONEEN

KÄYTTÖÖN

Tom Cat Edge

Eeva-Maria Tuunainen

Opinnäytetyö
Toukokuu 2015
Restonomi
Palvelujen tuottaminen ja
johtaminen

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Restonomi
Palvelujen tuottaminen ja johtaminen

EEVA-MARIA TUUNAINEN:
Työnopastusvideot lattianhoitokoneen käyttöön
Tom Cat Edge

Opinnäytetyö 47 sivua, joista liitteitä 2 sivua
Toukokuu 2015

Siivouskoneiden päivittäinen käyttö ammattisiivouksessa parantaa puhtaustasoa ja tehostaa siivousta, se ennen kaikkea pienentää siivoojan fyysistä kuormitusta ja säästää ympäristöä. Käsimenetelmien tilalle tulleet koneet nopeuttavat ja keventävät työskentelyä, perinteisesti runsaalla vedellä pesemisen tarve sekä siivousaineiden käyttö pienenee tehokkaiden koneiden ansiosta.

Työn taustalla oli kaksi tekijää: koneen maahantuojan toiveena oli saada käyttöönsä suomenkielinen opastusvideo Tom Cat Edge -lattianhoitokoneen käyttämisestä. Toisena tarkoituksena oli uuden lattianhoitokoneen käytön tehostaminen siivouspalveluyrityksessä saamalla henkilökunta innostumaan Tom Cat Edgen käyttöönotosta ainakin perussiivoustöihin. Siivoojilla oli ennakkokäsityksiä uuden koneen käytöstä: minkä vuoksi vanha kunnon pyörivä hidaskierroksinen lattianhoitokone nyt pitäisi vaihtaa muuhun? Tarkoituksena oli laatia selkeä ohjeistus koneen käytöstä niin, että opastusvideoon tutustumisen perusteella konetta uskallettaisiin käyttää lattioiden hionnassa ja vahanpoistossa. Hiontavideon tarkoituksena oli osoittaa kuinka helppoa lattian työstäminen on myös aloittelijalle.

Opinnäytetyön tulokseksi muodostuivat havainnolliset videot siitä, miten erilaisia lattiamateriaaleja työstetään Tom Cat Edge -lattianhoitokoneella. Maahantuoja ja siivouspalveluyritys saivat käyttöönsä opastusvideot lattian hionnasta ja öljyämisestä sekä lattian vahanpoistamiseen perinteisellä menetelmällä eli käyttäen vahanpoistoaineliuosta. Myös uudelleenvahaus opastettiin. Vahatulle lattialle tehtiin neljän kuukauden käytön jälkeen hoitokiillotus, kiillotusopastus liitettiin osaksi vahausvideota.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Service Management

EEVA-MARIA TUUNAINEN:
Video Guide for Floor Scrubber Usage
Tom Cat Edge

Bachelor's thesis 47 pages, appendices 2 pages
May 2015

The daily use of cleaning machinery in professional cleaning makes the cleaning more efficient and the level of cleanliness higher. The use of machinery also lessens the amount of physical work the cleaners have to do and is also good for the environment. The machinery that has replaced the old methods involving manual cleaning makes the cleaning faster and easier, and the need for the traditional cleaning that involved washing with a lot of water and liquids decreases due to the effective machines.

The thesis was created for two reasons: the importer of the machine wanted to have a guidance video in Finnish about how to use Tom Cat Edge floor scrubber. The other reason was to encourage the staff of the cleaning service company to use the machinery more and therefore become more efficient. Cleaners had prejudices about the new machine and about changing the old machine. After watching the video, the cleaners would have more courage to use the new machine in burnishing and wax removal. The video was also meant to show how easy it is to use the cleaning machinery, even for a beginner.

The thesis consists of pragmatic videos on how to use Tom Cat Edge floor scrubber on different floor materials. The importer and the cleaning service company received video guides also on floor burnishing and oiling using Tom Cat Edge, and section that focused on wax removal with traditional technique on using wax removal solution. There was also a guide on re-waxing. After four months the waxed floor received a maintenance polish, and a guide of that was added to the waxing video.

Key words: guidance, wax removal, floor burnishing

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	TYÖN OPASTUS	7
2.1	Työn opastuksen tarkoitus ja tarve	9
2.2	Työn opastuksen tavoite	10
2.3	Viiden askeleen työnopastus.....	10
2.4	Mentorointityylit	12
3	LATTIANHOITOKONE JA SEN KÄYTTÖ.....	16
3.1	Tom Cat Edgen turva- ja käyttöohjeita sekä tekniset tiedot	17
3.2	Tarvikkeet Tom Cat Edge -lattiahoitokoneeseen.....	19
3.3	Vahanpoisto ja vahaus	22
3.4	Lattian hionta	25
3.4.1	Puulattian öljyäminen.....	26
3.4.2	Puulattian petsaus.....	27
3.4.3	Puulattian lakkaus	28
4	TOM CAT EDGE -LATTIANHOITOKONEEN KÄYTTÖKOKEMUKSET	29
4.1	Vahanpoisto värähtelevällä lattianhoitokoneella	29
4.2	Kuivavahanpoisto värähtelevällä lattianhoitokoneella	30
4.3	Vanhan puulattian hionta ja öljykäsittely	32
4.4	Vanhan, lakatun puulattian hionta, petsaus ja lakkakäsittely	35
4.5	Muut käyttökokemukset	38
5	POHDINTA.....	39
	LÄHTEET.....	43
	Liite 1. Video-ohjeistus vahanpoistoon, vahaukseen ja kiillotukseen (vinyylilaattalattia).....	46
	Liite 2. Video-ohjeistus puulattian hiontaan ja öljyämiseen (lämpökäsitelty koivu- ja merbaupuulattia).....	47

1 JOHDANTO

Siivouksessa lattioiden pesuun ja kiillotukseen on käytetty perinteisesti hidaskierroksista tai nopeakierroksista lattianhoitokonetta. Erityisesti pyörivän, hidaskierroksisen lattianhoitokoneen hallinta on joillekin käyttäjille haasteellista kovan harjoittelunkin jälkeen. Työskentelen siivousliikkeessä, johon oli hankittu uusi, helpompikäyttöinen lattianhoitokone, Tom Cat Edge ajatuksena, että nyt kaikki osaavat ja uskaltavat käyttää konetta. Tom Cat Edge -lattianhoitokonetta ”vain” työnnetään ja vedetään eikä käyttäjän tarvitse hallita hidaskierroksisen lattianhoitokoneen vaatimaa ohjauskahvan ylös- alas -tekniikkaa. Koneen käyttäminen kuitenkin on jäänyt vähäiseksi erilaisten ennakkokäsityksien sekä osittain myös puutteellisen työn opastuksen vuoksi. Siivoojat suhtautuvat melko ennakkoluuloisesti kaikkeen uuteen, vanhalla menetelmällä kun on tullut ihan hyvää. Asenteena on usein, että mitä sitä nyt uutta konetta opettelemaan, kun vanhalla koneella työ sujuu kyllä hyvin.

Uuden koneen käytön opastus yrityksessä, jossa videot kuvattiin, on jäänyt taka-alalle työnjohdon muiden työkiireiden vuoksi. Ei kuitenkaan ole samantekevää miten uuden koneen käyttöönotto opastetaan yrityksen työntekijöille. Mikäli työnopastus hoidettaisiin mallikkaasti, se tuottaisi pianikin hedelmää, niin työntekijälle kuin itse yrityksellekin. Kun työntekijää ehdittäisiin opastaa työhön, hän omaksuisi uuden asian nopeammin ja työntekeä alkaisi sujua tarkoituksenmukaisesti sen sijaan, että kone jää opastuksen puutteen vuoksi vähäiselle käytölle. Uuden koneen hankinta on aina menoerä ja suuri sellainen varsinkin kun sillä ei päästä ansaitsemaan mahdollisimman pian hankintahintaa takaisin.

Internetistä löytyi runsaasti videoita Tom Cat Edge -lattianhoitokoneen käyttämisestä. Se, mitä videoissa esitetään, näyttää kovin helpolta ja todella tehokkaalta. Käyttökoke-
muksien myötä tuli esiin huomion arvoisia asioita ja niitä halutaan tuoda esille tämän opinnäytetyön myötä. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa opetusvideot, joista on hyötyä värähtelevän eli oskilloivan lattianhoitokoneen käyttäjille.

Opinnäytetyön tuotoksena on tehty kaksi opastusvideota. Ensimmäisessä videossa tehdään vahanpoisto vinyylilaattalattialle Tom Cat Edge -lattiahoitokonetta käyttäen ja vahaus käsityömenetelmin sekä hoitokiillotus Tom Cat Edgellä. Toisessa videossa Tom Cat Edgellä hiotaan puulattia, lämpökäsitelty massiivikoivulattia ja merbaupuu, ja öljytään se käyttäen apuna Tom Cat Edge -lattiahoitokonetta käsityömenetelmän sijasta.

2 TYÖN OPASTUS

Kupias ja Salo (2014, 11-13) kuvaavat mentorointia opastuksena, jossa kokenut henkilö (mentori) ohjaa nuorempaa tai kokemattomampaa henkilöä eli aktoria kehittymään ammatillisesti. Mentoroinnissa, kuten muussakin kehittämisessä, tarkoitus on oppiminen.

Tarussa Odysseus pyysi ystäväänsä Mentoria kasvattamaan ja opastamaan poikaansa Telemakhosta sillä välin kun hän oli sotaretkillään. Tarinan opetus oli, että ihminen oppii taitoja, tietoja ja arvoja kokeneelta henkilöltä. Todennäköisesti käsite mentorointi on saanut nimensä Odysseuksen ystävän mukaan. (Juusela, Lillia & Rinne 2000, 18).

Kjelin ja Kuusisto (2003, 14) haluavat täsmentää, että opastustarvetta on uuden työntekijän lisäksi myös henkilöllä, joka jatkaa uudessa roolissa entisessä työpaikassaan. Kangas ja Hämäläinen (2010, 2–3) tähdentävät, ettei ole syytä unohtaa työhön palaajia, jotka ovat olleet opiskelemassa, pitkällä sairauslomalla tai hoitovapaalla.

Tarve mentorointiin voi syntyä organisaatioissa eri tavalla ja eri lähtökohdista. Perinteisesti mentoroinnin lähtökohtana on ollut nuorille ja uusille työntekijöille annettava tuki. Mentoroinnin on kuitenkin huomattu kehittävän ja oivalluttavan myös mentoria. Yleensä molemmat tai kaikki mentoroinnin osapuolet oppivat ja kehittyvät. (Kupias 2014, 22-23).

Oman kokemukseni mukaan mentorointi on hyödyllinen ja käytössä oleva opastusmenetelmä, sen avulla myös hiljainen tieto kulkeutuu eteenpäin kokeneelta työntekijältä kokemattomalle juuri jossain tietyssä työn yksityiskohtaisessa tiedossa, mitä ei ole kirjattuna käyttöohjeisiin. Sekä mentori että mentoroitava rikastavat osaamistaan kokemustiedon avulla jakaen ideoitaan ja ehdotuksiaan toinen toiselle.

Työturvallisuuslaki velvoittaa työnantajaa työnohjaukseen:

Työturvallisuuslaki 2002/738

14 § Työntekijälle annettava opetus ja ohjaus

14 § 1 mom. Työnantajan on annettava työntekijälle riittävät tiedot työpaikan haitta- ja vaaratekijöistä sekä huolehdittava siitä, että työntekijän ammatillinen osaaminen ja työkokemus huomioon ottaen:

1) työntekijä perehdytetään riittävästi työhön, työpaikan työolosuhteisiin,

työ- ja tuotantomenetelmiin, työssä käytettäviin työvälineisiin ja niiden oikeaan käyttöön sekä turvallisiin työtapoihin erityisesti ennen uuden työn tai tehtävän aloittamista tai työtehtävien muuttuessa sekä ennen uusien työvälineiden ja työ- tai tuotantomenetelmien käyttöön ottamista;

2) työntekijälle annetaan opetusta ja ohjausta työn haittojen ja vaarojen estämiseksi sekä työstä aiheutuvan turvallisuutta tai terveyttä uhkaavan haitan tai vaaran välttämiseksi;

3) työntekijälle annetaan opetusta ja ohjausta säätö-, puhdistus-, huolto- ja korjaustöiden sekä häiriö- ja poikkeustilanteiden varalta; ja

4) työntekijälle annettua opetusta ja ohjausta täydennetään tarvittaessa (Työturvallisuuslaki 2002).

Sippola (2015, 20) tähdentää yhdenvertaisuuslainkin niin ikään velvoittavan, että mentoointia, työnohjausta tms. tarjotaan kaikille tasapuolisesti. Yhdenvertaisuusoppaassa sanotaan, että työssä ja uralla kehittyminen tulee olla mahdollista kaikille samoin kuin työssä etenemismahdollisuudet myös kaikkien tiedossa (Sippola 2015, 20).

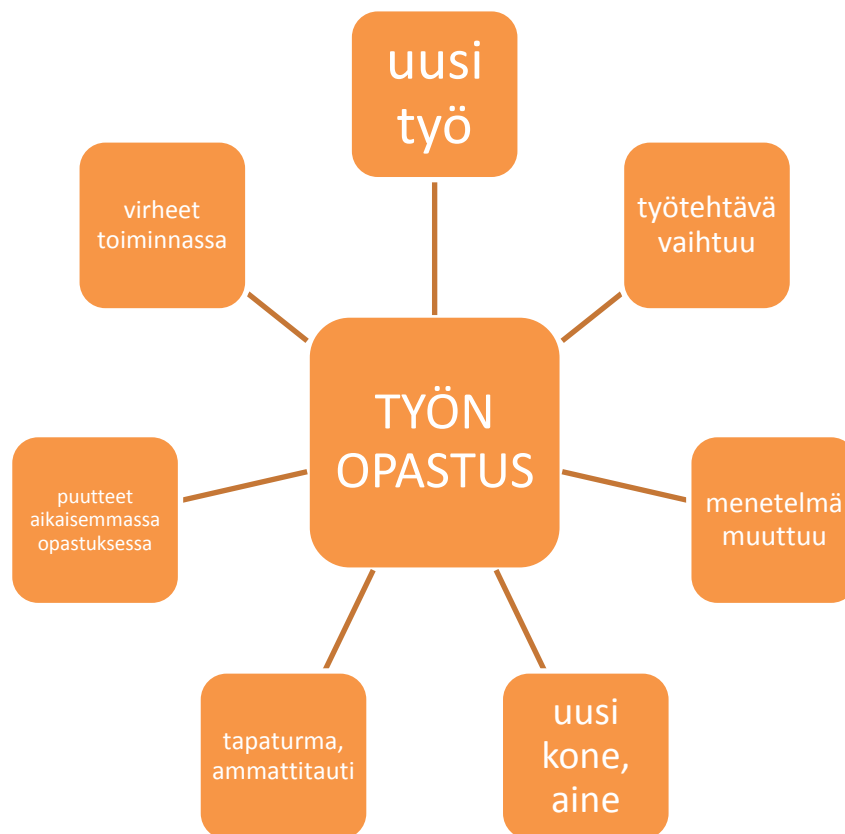
Tarkkonen (2010, 78) kertoo siivousalan kovan kilpailun aiheuttavan jatkuvaa henkilökustannusten minimoimista. Työn opastukseen tarvittavat eurot pienenevät vastaavasti, rahan puutteen vuoksi ei panosteta tarpeeksi opastukseen. Nettikyselyssä (Puhtaus & Palvelu sektori 2010, 53) kysyttiin lukijoilta, miten työpaikalla on hoidettu uusien työntekijöiden perehdytys. Kyselyyn vastasi vain 20 henkilöä, heidän mielestään perehdytys on hoidettu erinomaisesti (10 %), riittävän hyvin (40 %) tai heikosti (30 %). 20 % kyselyyn vastanneista oli sitä mieltä, että he eivät ole saaneet lainkaan perehdytystä. Toisessa kyselyssä Espoon kaupungin laitoshuoltajilta puolestaan tiedusteltiin, kuinka paljon heitä on perehdytetty. Puolet vastaajista oli sitä mieltä, että perehdytys oli ollut hyvää ja riittävää. 43 % vastaajista olivat melko tyytyväisiä perehdytykseen, mutta 7 % vastasi, ettei heitä ole perehdytetty lainkaan. (Siivoustaito 2010, 7).

Näistä tuloksista voidaan päätellä, että perehdytys onnistui käytännössä puolelle (50 %) perehdytettävistä. Toinen puolikas vaatii uudelleen opastusta, jotta työt saadaan sujuumaan asianmukaisesti. Kyselyn vastauksista voidaan myös päätellä, että työn opastukseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota ja siihen tulisi panostaa enemmän aikaa. Puhtauspalvelualalla kokemuksen mukaan ei varata määrärahoja - ei ainakaan tarpeeksi - työn opastukseen, vaikka se on todella tärkeä asia henkilöstöpolitiikassa.

2.1 Työn opastuksen tarkoitus ja tarve

Työnopastus on tärkeä osa perehdyttämistä. Se on työpaikalla tehtävää välitöntä työhön liittyvien tietojen ja taitojen sekä asenteellisten valmiuksien opettamista. Sen tulisi olla suunnitelmallista ja tukea opastettavaa itsenäiseen, omatoimiseen ajatteluun sekä itsenäiseen oppimiseen. Motivoitunut, ammattitaitoinen työnopastaja luo oppimiselle suotuisan ilmapiirin. Jokainen opastettava on erilainen yksilö ja jokaisella on erilaiset valmiudet oppimiseen. Niinpä työnopastuksessa tulee huomioida opastettava yksilönä ja muodostaa hänelle työstä sisäinen malli, jonka pohjalta syntyy taitava ja turvallinen työsuoritus. (Työturvallisuuskeskus 2008).

Työnopastusta (kuvio 1) tarvitaan aina, kun työ on tekijälleen uusi tai kun työtehtävä vaihtuu, samoin kun työmenetelmät muuttuvat, hankitaan ja otetaan käyttöön uusia koneita ja aineita. Jos työtehtävä toistuu harvoin, tarvitaan työnopastusta. Työnopastus on tarpeen myös silloin, kun turvallisuusohjeissa havaitaan laiminlyöntejä, aikaisemmassa työnopastuksessa havaitaan puutteita tai tilanne poikkeaa tavanomaisesta. Toiminnan puutteet, virheet tuotteissa tai poikkeamat palvelun laadussa antavat aiheita myös työnopastuksen kertaamiseen. (Työturvallisuuskeskus 2015).

KUVIO 1. Työn opastuksen tarve

2.2 Työn opastuksen tavoite

Työnopastuksen tavoitteena on opastaa opastettavalle varsinainen työ. Tällöin opastetaan esimerkiksi koneiden, laitteiden, työvälineiden ja aineiden oikeat käyttötavat ja turvallisuusmääräykset. Lisäksi opastetaan oikeat työmenetelmät, toimintatavat ja tarvittaessa henkilökohtaisten suojainten, suojalaitteiden sekä suojavaatetuksen oikeat ja turvalliset käyttötavat, huolto ja säilytys. Opastettavan tulee olla mukana prosessissa aktiivisena osapuolena, jolloin hänen aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kokemukset muodostavat pohjan uuden oppimiselle. (Työturvallisuuskeskus, 2006).

Kupiaksen ja Salon (2014, 52) mielestä perinteisen mentoroinnin hienot perusajatuksot toteutuvat, kun tavoitellaan ymmärtävää oppimista. Tämä tarkoittaa sitä, että opastettava autetaan ymmärtämään oman työnsä taustoja ja kokonaisuutta: miksi asioita tehdään ja miksi ne tehdään niin kuin ne tehdään. Parhaimmillaan perehdytettävä oppii ymmärtämään työn tulevaisuutta, mihin se on menossa ja mihin suuntaan sitä pitäisi kehittää.

Kivikallion (Kivikallio 2009, 24) mielestä on myös hyödyllistä, että opastuksesta huolehtii työtoveri, koska opastustilanteessa usein työn opastajakin kiinnittää huomiota entistä enemmän oikeaan tapaan tehdä työtä ja näin ollen opastaminen auttaa sisäistämään myös omaa työskentelyä. Kivikallio huomauttaa kuitenkin, että lopullinen vastuu työnopastuksesta kuuluu työnjohdolle ja työnopastajille. Työn opastuksen tavoitteena on kannustaa työntekijää itsekin löytämään kehittämistarpeita ja motivoitua jatkuvaan oppimiseen työssä.

2.3 Viiden askeleen työnopastus

Kuviossa 2 ”Viiden askeleen työnopastus”, on kuvattuna yksi tunnetuimmista työnopastuksen suunnittelun ja toteutuksen avuksi kehitetyistä menetelmistä. Ensimmäinen askel on valmistautumista. Opastustilanne aloitetaan arvioimalla olemassa olevat tiedot ja taidot. Opastettavalle kuvataan tehtävä ja asetetaan tavoite sekä kannustetaan oppimaan. Toinen askel on tehtävän näyttämistä opastettavalle. Samalla selostetaan mitä ollaan tekemässä ja annetaan ohjeita sekä toimintasäännöt. Työtehtävän näyttämisen yhteydessä perustellaan, miksi työ tehdään tietyllä tavalla. Kolmannella askeleella opastettava toistaa näytetyn työn ajatuksissa ja selostaa sen opastajalle uudelleen, hän harjoittelee

näin työn tekemistä mielikuvaharjoittelulla. Neljännellä askeleella annetaan opastettavan harjoitella ja kokeilla tekemistä useita kertoja. Opastaja seuraa työskentelyä sekä antaa palautetta ja ohjaa. Viidennellä askeleella opastettava työskentelee itsenäisesti, opastaja arvioi taitotason sekä ohjaa edelleen palautteella. Viidennen askeleen jälkeen opastus päätetään, mutta sovitaan seurannasta. (Työturvallisuuskeskus 2015)

KUVIO 2. Viiden askeleen työopastus (Työturvallisuuskeskus 2015)

Opastettavaa tulee kuunnella aktiivisesti ja kun hän on sanonut sanottavansa, on hyvä vielä a) varmistaa, että opastaja on ymmärtänyt oikein b) vahvistaa toistamalla se ää-
neen, mitä opastettava sanoi ja c) vastata vasta, kun on ymmärretty varmasti oikein vies-
ti ja tunteet (ilmeet ja eleet). Vastaus voi olla ”kiitos”, ”ymmärrän” ja keskustelun voi
lopettaa siihen tai ehdottaa keskustelemista myöhemmin. (Ahonen & Sirke-Lohtaja
2012, 121, 124).

Vaikeneminen on kultaa – ja niin on puhuminenkin. Aktiivinen kuuntelu on jokaisen
ihmisen perustaito. Yhteinen ymmärrys syntyy vain kuuntelemalla. Kannattaa kuunnella
aktiivisesti, kun on aika kuunnella, ja ottaa puheenvuoro silloin, kun se on syytä ottaa.
Hyvä vuoropuhelu on parasta, mitä työyhteisössä voi tapahtua. (Ahonen & Sirke-
lohtaja, 2012, 127).

2.4 Mentorointityylit

Kupias ja Salo (2014, 180) ovat jakaneet ohjaustyyliä kuuteen eri tyyliin: hyväksyvä,
kysyvä, haastava, neuvova, tarinoiva ja rohkaiseva tyyli (kuvio 3). He muistuttavat, että
hyvää mentorointia voi toteuttaa monella tavalla ja että tyylejä on hyvä käyttää useam-
pia kerralla. Wiskari (2009, 144, 146) neuvoo opastajaa selvittämään opastettavan halun
ja kyvyn ottaa vastaan uutta tietoa. Se tapahtuu kysymällä ja kuuntelemalla, jotta saa-
daan motivaatio selville. Motivaation pohja rakennetaan juuri kuuntelemalla, puhumalla
ja selvittämällä motivaation puutteen perimmäiset ja oikeat syyt. (Wiskari 2009, 144,
146.)

Mentorointitarpeita voidaan jäsentää ulottuvuudella älyllinen – emotionaalinen. Älylli-
siin tarpeisiin opastaja vastaa havainnoimalla, kysymällä, näyttämällä, antamalla tehtä-
viä ja muuten auttamalla. Emotionaalisiin tarpeisiin vastataan puolestaan kuuntelemalla
opastettavaa, tukemalla sekä tarjoamalla hänelle rohkaisevaa roolimallia. (Kupias &
Salo 2014, 186.)

Kupiaksen ja Salon (2014, 186) mielestä olisi hyvä muistaa, että jos aktorin (opastetta-
van) mentorointitarve on selvästi emotionaalinen, häntä ei sillä hetkellä tulisi neuvoa
kovin älyllisellä otteella. Parhain vaihtoehto lienee pysyä aktiivisena kuuntelijana.

KUVIO 2. Ohjaustyyli mentoroinnissa (Kupias 2014, muokattu)

Hyväksyvä ohjaustyyli

Hyväksyvä, ymmärtävä kuuntelu on Kupiaksen ja Salon (2014, 181) mielestä hyvin tärkeää mentoroinnin alussa ja sitä voi käyttää luontevasti ennen varsinaisiin teemoihin etenemistä. Mentorin tyypillisiä kommentteja aktorille ovat: ”kerro lisää”, ”mitä vielä?”.

Siivousalan kouluttaja Johanna Kienokoski-Saarela (2004) tähdentää, että opastuksen lähtökohtana ja keskipisteenä on opastettava. Jotta oppiminen olisi mahdollisimman tehokasta, työnopastuksen tulisi olla yksilöllistä, kunkin opastettavan ja tilanteen mukaan sovellettua. Opastettavien tiedot ja taidot ovat erilaisia, opastaja selvittääkin tilannetta usein keskustellen, mutta vasta työn seuraaminen helpommissa ja vaikeammissa tilanteissa antaa tietoa osaamisen todellisesta tasosta. (Kienokoski-Saarela, 2004)

Kysyvä ohjaustyyli

Aktorille esitetään avoimia kysymyksiä: mitä?, miten?, millainen? Avoimiin kysymyksiin ei voi vastata ”kyllä” tai ”ei” vaan vastaaminen vaatii pohdintaa. Kysymysten avulla aktori saadaan ajattelemaan ratkaisuja pulmiin ja voidaan myös saada hänen mieleensä palautumaan omaa osaamista, jota hän ei jostain syystä tiedosta. Kysymysten ja vastausten on tarkoitus auttaa aktoria kehittämään ajatuksiaan. (Kupias 2014, 182.)

Kienokoski-Saarelan (2004) mukaan opastettavien tiedot ja taidot ovat erilaisia. Samoin on asenteiden ja motivaation laita. Jos opastettava suhtautuu opastukseen myönteisesti ja hän todella haluaa oppia, on opastuksen yksi tärkeä perusedellytys kunnossa. Yksi

oppii parhaiten pohtimalla ja miettimällä vaihtoehtoja, toinen taas parhaiten voidessaan itse tehdä ja kokeilla käytännössä. Kolmas tarvitsee paljon opetusta ja opastusta kun taas neljäs opettelee asiat mieluiten omin päin.

Wiskari (2009, 145) on myös samaa mieltä siitä, että tiedot ja taidot ovat erilaisia opastettavilla, sen tähden onkin selvitettävä lisäksi, ovatko kyvyt ja motivaatio korkealla vai matalalla. Opastus voitaisiin toteuttaa mahdollisimman onnistuneesti ja tehokkaasti, mikäli jo vähän tiedettäisiin opastettavan ominaisuuksista. Kokemuksen mukaan yhteistyökykyisen, työstä kiinnostuneen henkilön työhön opastaminen sujuu vaivattomammin kuin henkilön, jolla on motivaation puute. Työtehtävästä kiinnostunut henkilö vastaa innokkaasti esitettyihin kysymyksiin sekä esittää itse lisäkysymyksiä ja etsii vaihtoehtoja työtehtävän toisenlaiseen hoitamiseen. (Wiskari 2009, 145)

Haastava ohjaustyyli

Tämä ohjaustyyli on vaativa ja edellyttääkin tuekseen hyväksyvää tyyliä. Haastava tyyli aiheuttaa helposti puolustautumisreaktion, jos mentorointi-ilmapiiri ei ole tarpeeksi turvallinen ja käsiteltävä ongelma tarpeeksi selkeä. Tässä ohjaustyyliässä mentori voi esittää vaativiakin kysymyksiä mikäli puheen ja toiminnan välillä huomataan ristiriitaisuuksia. Tiukkien kysymysten lomaan voi sanoa rohkaisevia asioita, kuten ”uskon, että sinusta on vieläkin parempaan” ja ”varmasti oivallat tämän ennen kuin huomaatkaan”. (Kupias & Salo 2014, 183-184).

Neuvova ja ohjeistava tyyli

Kupiaksen ja Salon (2014, 184) mukaan tämän tyylin etuna on, että aktori eli opastettava saa nopeita ohjeita ja vinkkejä omiin pulmiinsa. Kirjoittajat varoittavat kuitenkin, että aktori lopettaa itsenäisen ajattelun ja turvautuu liiaksi mentoriin ja epäonnistuessaan syyttää tätä.

Kokemukseni mukaan neuvovaan tyyliin syyllistyy suuri osa työhönopastajista, syynä usein ajanpuute ja tietämättömyys siitä, että opastus on todella tärkeä asia, jotta työt tehdään jatkossa oikein. Opastaja ei katso tarpeelliseksi käyttää riittävästi aikaa opastukseen kun todennäköisesti vielä on omatkin työt hoidettavana.

Kienokoski-Saarela (2004) toteaaakin, että työn opastusta tarvitaan usein tässä ja nyt, jolloin siihen ei ehkä ehditä valmistautuukaan etukäteen. Ennen opastustapahtumaakin

tulisi varata aikaa alkuvalmisteluihin: opastuksessa tarvittava välineistö sekä mahdolliset työohjeet olisi oltava käytettävissä, jotta opastus voitaisiin käynnistää sujuvasti.

Tarinoiva ohjaustyyli

Omien esimerkkien kertomisessa on tarkoituksena jakaa opastajan omia kokemuksia ja kommelluksiakin opastettavalle. Niistä todennäköisesti jää ainakin jotain opastettavan mieliin. Vaarana on, että mentori kertoo omia pitkiä juttujaan, jotka eivät kosketa aktoria. Hän ei välttämättä näe yhteyttä mentorin kertoman esimerkin ja oman elämäntilanteensa välillä. (Kupias 2014, 185).

Rohkaiseva ohjaustyyli

Kupias ja Salo (2014, 185-186) suosittelevat kannustavaa ja sparraavaa ohjausta kaikissa ohjauksen vaiheissa. Rohkaisu tuo esiin ohjattavan vahvuuksia, tukee tämän itsetuntoa ja sitä kautta parantaa onnistumista. On hyvä, että joku on muistuttamassa omista vahvuuksista kun olo tuntuu avuttomalta uusien työtehtävien tai työympäristön vaihtumisen vuoksi. Vaikka ammattitaitoa riittäisi, uusissa tilanteissa jokainen tarvitsee kannustusta ja rohkaisua. (Kupias & Salo 2014, 185-186.)

Limmeri (2014, 50) toteaa kyselytutkimuksensa tuloksista, että työn ohjauksen määrä on liian pieni vaikkakin oli kyse vain tehtäväalueen muuttamisesta. Työntekijä siis tarvitsee ohjausta siitäkin huolimatta, vaikka hänellä olisi ammattitaitoa suoriutua tehtävästä uudella työskentelyalueella. Luultavasti jo pelkkä työnjohdon rohkaisukin saattaisi tuoda tekijälle varmuutta siitä, että hän pärjää uudella alueella, vaikka opastus jäisi minimaaliseksi.

3 LATTIANHOITOKONE JA SEN KÄYTTÖ

Lattianhoitokoneilla hoidetaan ja hiotaan lattiapintoja. Koneet jaetaan kahteen eri ryhmään laikan tai harjan pyörimisnopeuden mukaan:

Hidaskierroksisten lattianhoitokoneiden pyörimisnopeus on välillä 150-500 kierrosta minuutissa (rpm). Inkeröisen (2009) mukaan koneen työtehoon vaikuttaa kierrosnopeuden lisäksi koneen paino ja työleveys. (Inkeröinen 2009, 151, 153-154). Nopeakierroksisilla lattianhoitokoneilla, joiden pyörimisnopeus on yli 500 rpm, puolestaan hoidetaan lattiapintoja kiillottamalla ja kovettamalla vanhoja vahapintoja (SFS 5967. 2010, 59–60).

Värähtelevä Tom Cat Edge -lattianhoitokone

Myyntipäällikkö Petri Noson (2014) mukaan värähtelevällä Tom Cat Edgellä suoriututaan sekä hidas- että nopeakierroksisen lattianhoitokoneen töistä: koneella sekä pestään että kiillotetaan lattioita. Tom Cat Edge -lattianhoitokoneen paino ja värähtelevä (oskiloiva) liikemäärä minuutissa tehostaa moninkertaisesti työskentelyä verrattaessa työskentelyyn pyörivillä lattianhoitokoneilla.

Tom Cat Edgen käyttöohjeessa (Noso-Tuote Oy 2012) lattianhoitokoneesta sanotaan, että se on tarkoitettu käytettäväksi laitossiivouskohteissa, kuten hotelleissa, kouluissa, sairaaloissa, tehtaissa, toimistoissa sekä vuokraamoissa. Tom Cat Edge on suunniteltu sisätiloissa tapahtuvaan lattioiden pesuun, kiillotukseen ja puhdistukseen. Lisäksi kone sopii lisävarusteilla varustettuna vahanpoistoon, lattioiden hiontaan ja kristallointiin sekä erityisesti puulattioiden hiontaan.

Tom Cat Edge -lattianhoitokoneita valmistava amerikkalainen yritys on toiminut Wisconsinissa (Yhdysvallat) vuodesta 1986 (R.P.S Corporation 2014). Koneita myydään tällä hetkellä 36 maassa ja jälleenmyyjiä on yli 250. Noso-Tuote Oy on tuonut Tom Cat Edge -lattianhoitokoneita maahan vuodesta 2013 (Noso 2014). Yhtiön toimitilat sijaitsevat Tuusulassa.

3.1 Tom Cat Edgen turva- ja käyttöohjeita sekä tekniset tiedot

Turvaohjeita käyttäjälle

Lattianhoitokone on painava ja siksi sen siirtelyyn on kiinnitettävä erityishuomiota (taulukko 1). Siirtelyn ja noston helpottamiseksi koneesta on hyvä irrottaa lisäpainot. Nostoon tarvitaan aina kaksi henkilöä ja se tulee suunnitella siten, että vartaloa ei tarvitse kiertää tai taivuttaa noston aikana. On hyvä huolehtia, että nostoon ja siirtoon on riittävästi tilaa sekä tila on kuiva, jotta ei kompastuta tai liukastuta. Vetoalustan tartuntapinnan suojaamiseksi siinä on pidettävä pohjalaikkaa (esimerkiksi käytetty laikka), joka suojaa vetoalustaa kuljetuksen ja säilytyksen aikana. Kahva on lukittava pystyasentoon varressa olevalla lukkovivulla kuljetuksen ajaksi. (Noso-Tuote Oy, 2012).

Koneen liitäntäjohto säilytetään kierrettynä koneen varren ympärillä, käyttöön otettaessa varmistetaan, että johto on ehjä. Koneetta ei saa käyttää jos jokin osa liitäntä johdosta on vaurioitunut. Turvallinen käyttö edellyttää, että käytetään ainoastaan koneen mukana toimitettuja tai valmistajan suosittelemia varusteita. Jälleenmyyjä suosittelee käyttämään asiaankuuluvaa suojavaarustusta: turvakenkiä, suojakäsineitä, suojalaseja sekä tarvittaessa pölyltä suojaavaa hengityssuojainta. (Noso-Tuote Oy, 2012).

Tom Cat Edgen kotelointiluokka on IP41 (taulukko 1). Kotelointi estää ihmistä koskettamasta sähkölaitteen vaarallisia osia ja samalla suojaa sähkölaitteen sisäosia ulkopuolisilta vahingollisilta vaikutuksilta kuten vierailta esineiltä ja pölyltä sekä vedeltä. Numero neljä merkitsee, että vaaralliset osat on suojattu langalta, jonka halkaisija on yli 1,0 millimetriä, toinen numero yksi ilmaisee vesisuojauksen tason, mikä Tom Cat Edgessä on sellainen, että kone on suojattu pystysuoraan tippuvalta vedeltä. Suojaeristys tarkoittaa sitä, että koneessa on kaksinkertainen kuori, jännitteiset osat ovat kaikki sisemmän kuoren alla. Tom Cat Edgen suojausluokka II (taulukko 1) merkitsee, että koneessa on peruseristysten lisäksi lisäeristys. (Tekes, 18.)

Tom Cat Edgellä työskentely

Pohjalaikka vaihdetaan työssä tarvittavaan laikkaan siten, että liitäntäjohto ei ole vielä kytketty virtalähteeseen ja ohjauskahva on lukittuna pystyasentoon. Kone kallistetaan lattiaa vasten ja laikka asennetaan vetoalustaan (kuva 1). Kone nostetaan pystyasentoon ja tämän jälkeen liitäntäjohto kytketään virtalähteeseen. Mikäli käytetään hiovia laikkoja, verkkoja tai hiomapapereita, asetetaan ensin pohjalaikka vetoalustaan kiinni ja hio-

malaikka tai -verkko suoraan lattialle. Kone lasketaan rauhallisesti laikan päälle. (Noso 2015).

Tom Cat Edge -lattianhoitokoneen kahvassa on turvakytin, joka estää koneen aiheuttaman käynnistymisen. Kun turvakytin käännetään auki-asentoon, kahvan kytkimistä painettaessa kone käynnistyy. Konetta ohjataan koneen takaosassa olevalla kahvalla. Haluttaessa kahva voi olla lukituksesta auki työskentelyn aikana. Näin konetta vedettäessä varsi laskeutuu käyttäjän haluamalle korkeudelle ja työnnettäessä varsi nousee ylä-asentoon. Kun varsi on lukittu neutraaliin asentoon ja se on liian korkealla tai liian matalalla, voi kone vetää vasemmalle tai oikealle. (Noso 2015). Kokemus on osoittanut, että konetta on helpoin ohjata kun varsi on lukittu pystyasentoon. Samoin kokemuksen mukaan, Tom Cat Edge -lattianhoitokoneella voidaan ajaa edestakaiseen tai sivuttaiseen suuntaan ja sillä pääsee työskentelemään niin lähellä seinää, että saadaan puhdistettua hyvin seinustat ja nurkat. Käsien tehtävän työn määrä pienenee huomattavasti.

TAULUKKO 1. Tom Cat Edge -lattianhoitokoneen tekniset tiedot (R.P.S Corporation 2014, muokattu)

paino	75 kg
lisäpainot	9,50 kg x 5 kpl
vetoalustan koko	51 x 36 cm (20" x 14")
liikemäärä/min	2 850 rpm/värähtelyä
äänen voimakkuus	max. 70 dBA
nimellisteho	230V/50Hz
suojausluokka	IP41
kotelointiluokka	II
työskentelyleveys	51 cm (20")
työskentelynopeus	149 m ² /h
takuutiedot	3 vuotta

3.2 Tarvikkeet Tom Cat Edge -lattianhoitokoneeseen

Tom Cat Edge -lattianhoitokoneeseen on saatavilla erilaisia tarvikkeita sen mukaan, mihin työhön konetta käytetään.

Hiontatöihin hiontapaperit ja -verkot, pölykaulus sekä ajurilaikka

Hiontatyöhön tarvitaan vetoalustan ympärille pölykaulus (kuva 1), joka estää pölyn leviämisen huoneilmaan. Pölykaulusen avulla pöly ohjautuu myös mahdolliseen imulaitteistoon (Valtiala 2012, 24). Jotta hiontapöly saadaan pois lattialta, hyvä pölynimuri on verraton apukone. Myöskään hiontapaperi tai -verkko ei tarvitse niin usein huoltoimurointia, koska imuri imee pölyä jo hionnan aikana. Kuvassa 2 on erillinen imuri, jonka imuletku kiinnitetään lattianhoitokoneen varressa olevaan imuputkeen. Kuvassa 3 varteen kiinnitettävä imuri, jonka ensiesittely oli Issa InterClean -messuilla Amsterdamissa keväällä 2014. Imuri on myynnissä Suomessa keväällä 2015.

Hionnassa tarvitaan eri karkeuksisia hiomapapereita tai hiontaverkkoja riippuen työstetävästä lattiamateriaalista. Jotta paperit ja verkot pysyvät vetoalustassa kiinni, tarvitaan kiinnitysalustaksi ajurilaikka (kuvat 1 ja 2). Teräksinen hiontalevy on tarkoitettu käytettäväksi betonilattialla poistamaan liimaa ja maalia (Noso-Tuote Oy 2014).

KUVA 1. Pölykaulus, ajurilaikka ja hiomapaperi (Kuva: Eeva-Maria nainen 2015)

KUVA 2. Pölynimuri, ajurilaikka ja hiontaverkko (Kuva: Santeri Tuunainen Tuu-2014)

KUVA 3. Tom Cat Edgen varteen integroitu pölynimuri

(Kuva: Eeva-Maria Tuunainen 2014)

Laikat vahanpoistoon ja pintapesuun

Perusteelliseen vahanpoistoon, jossa käytetään vahanpoistoainetta, käytetään lilaa raskaan sarjan vahanpoistolaikkaa tai mustaa vahanpoistolaikkaa (kuva 4). Molempia edellä mainittuja laikkoja käytetään märkinä. (Noso 2014).

Pintapesuun käytetään Prepad-laikkaa (kuva 4). Prepad-laikka vastaa kilpailijan, 3M:n (Kiilto Clean Oy) valmistamaa SPP-pintapesulaikkaa. Tätä laikkaa käytettäessä ei tarvita vahanpoistoainetta, pelkkä vesi riittää (3M).

Prepad-laikalla voidaan tehdä myös vahanpoisto kuivahiontamenetelmällä (kuva 5). Ohuen Prepad-laikan (pintapesulaikan) kanssa käytetään vetoalustaa suojaavaa pohjalaikkaa, kuvassa 5 pohjalaikkana on punainen laikka. Prepad-laikkaa kutsutaan myös kemikaalittomaksi vahanpoistolaikaksi ja Edge-teholaikaksi (Noso 2014).

KUVA 4. Prepad-laikka, raskaansarjan vahanpoistolaikka ja musta vahanpoistolaikka (Kuva: Eeva-Maria Tuunainen 2015)

KUVA 5. Kuivahiontatesti linoleum-lattialle (Kuva: Eeva-Maria Tuunainen 2013)

Muut lisävarusteet

Tom Cat Edgeen on saatavana: eri karkeuksisia pesulaikkoja (punainen, sininen, vihreä), ns. taikalaikka, kiillotuslaikkoja (valkoinen, pinkki, ”karju”), timanttihiontalaikko-

ja ja -levyjä, timanttilaikkoja, hiontalevy (liiman ja maalin poistoon betonilta) ja laatanpesulaikka (kuva 6). Koneen varteen on saatavilla erillinen vesisäiliö puhdistus- tai hoitoaineen levittämistä varten, jolloin pesuaineliuosta ei tarvitse levittää lattialle erikseen.

KUVA 6. Laatanpesulaikka (Kuva: Eeva-Maria Tuunainen 2015)

3.3 Vahanpoisto ja vahaus

Puhtausalan sanasto (SFS 5967 2010, 2, 6) määrittää perussiivouksen olevan harvoin ja perusteellisesti tehtävää siivousta. Vahanpoisto on julkaisun mukaan kone- tai käsimeinelmien suoritettavaa kiinnittyneen ja pinttyneen lian sekä suoja- ja hoitoainekerroksien poistamista perusteellisesti. Vahanpoiston jälkeen pinta suojataan suoja- tai hoitoaineella.

Tarvikkeet vahanpoistoon lattianhoitokoneella

Vahanpoistossa tarvitaan lattianhoitokoneen lisäksi vahanpoistolaikka, vahanpoistoaine, vahanpoistoaineen levittämiseen varrellinen moppipyyhin hankausmopilla, hankalien paikkojen puhdistamiseen hankauspesin, huuhteluun taskumoppeja tai lattiakuivain ja siivouspyyhkeitä sekä sankoja. Likaveden keräämiseen tarvitaan vesi-imuri tai yhdistelmäkone. (Oivanen 2010, 18).

Henkilökohtainen suojautuminen on työturvallisuuden kannalta tärkeää. Kokemuksen mukaan tarvitaan liukumattomat työkengät ja suojakäsineet. Suositeltavaa olisi käyttää myös suojalaseja, ellei silmiä ole suojaamassa omat silmälasit.

Oman kokemuksen mukaan veden keräämisessä verkkovirtakäyttöinen yhdistelmäkone on parempi peruspesussa kuin akkukäyttöinen (liite 1), koska akkukäyttöisen yhdistelmäkoneen käyttöaika rajoittuu akkujen toiminta-aikaan. Hyvää koneessa on se, että liitäntäjohtoa ei tarvitse varoa. Verkkovirtakäyttöisen yhdistelmäkoneen käytössä sen sijaan liitäntäjohto haittaa työskentelyä ja saattaa aiheuttaa vaaratilanteita, jos johto joutuu koneen alle tai siihen kompastuu.

Alkuvalmistelut

Oivanen (2010, 18) neuvoo, että tilasta siirretään kalusteet pois mahdollisuuksien mukaan ja lattialta poistetaan irtolika. Koneet kootaan käyttövalmiiksi. Ulkopuolisen tilan lattia suojataan siivouspyyhkeillä. Puhdistusaineliuos tehdään sankoon annosteluohjeen mukaisesti.

Työn suoritus

Puhdistusaineliuosta levitetään sangosta lattialle. Kokemukseni mukaan moppipyhkimen levykehykseen kiinnitetyllä hankausmopilla liuoksen levitys isommalle alueelle sujuu nopeammin kuin hankauspesimellä (liite 1). Reuna-alueiden ja nurkkien puhdistuksessa pienemmän kokonsa vuoksi hankauspesin on taas käytännöllisempi kuin hankausmoppi. Yksin työskenneltäessä liuoksen levitysalueen sopiva koko on muutama neliömetri, jotta liuos ei pääse kuivumaan. Liuoksen annetaan vaikuttaa ohjeen mukaan. Lattiaa hangataan lattianhoitokoneella kunnes lika tai vaha irtaana. Työskennellessäni olen havainnut, että jo ajetulla alueella on turvallisempaa liikkua, koska vaha on jo irronnut lattiasta eikä se ole siksi niin liukas kuin kohta, josta ei ole vielä ajettu. Kohdat, joihin ei pääse koneella, hangataan hankauspesimellä käsimenetelmin. Likainen vahanpoistovesi kerätään yhdistelmäkoneella (lattiaan lasketaan samalla huuhteluvettä) tai vesi-imurilla. Lattian pesussa edetään alueittain sekä lopuksi lattia huuhdellaan kauttaaltaan pyyhkimällä lattia kosteamenetelmällä joko moppipyhkimellä ja taskumopilla tai lattiankuivaimella ja siivouspyyhkeellä. Lattian pesun jälkeen koneet ja välineet puhdistetaan (Oivanen 2010, 18).

Lattian vahaus

Puhtausalan sanasto (SFS 5967 2010, 7) määrittelee vahauksen olevan pinnan käsittelyä suoja-aineella. Vahauksen tarkoituksena on pinnan kulumisen vähentäminen ja puhdistamisen helpottaminen. Vahaus on pintojen suojaamista erityyppisillä vahaa ja/tai polymeerejä sisältävillä suoja-aineilla.

Tarvikkeet

Oivanen (2010, 64) opastaa käyttämään vahaamisessa joko taskumoppia, kuivainpyyhintä tai ikkunanpesintä. Hän neuvoo myös käyttämään vahan levityksessä annosteluastiaa, josta vahaa on helpompi kaataa lattialle levitettäväksi.

Kokemuksen mukaan vahauskertojen välillä työvälineet kannattaa säilyttää jätessä (vähintään 75-litrainen) kuivumisen ja ympäristön tahraamisen estämiseksi (kuva 7).

KUVA 7. Vahaisen taskumopin välisäilytys jätessä (Kuva: Santeri Tuunainen 2015)

Työn suoritus

Vahaus suunnitellaan siten, että työ lopetetaan ovelle. Vahaa kaadetaan ohuena nauhana lattialle, se levitetään välittömästi tasaisin ja rauhallisin vedoin valitulla välineellä. Voimakkaan värisille, huokoisille lattioille voi jäädä vahan kaatojälki näkyviin. Tällöin vahan voi kaataa ensimmäisellä levityskerralla vahausvälineeseen. (Oivanen 2010, 64).

Kokemuksen mukaan vahan kaatojäljen aiheuttaman jäljen välttää myös sillä, että vahaa kaadetaan jo vahattuun kohtaan. Kokemus on osoittanut, että vahaa voi kaataa myös yhteen kohtaan (”läjälle”), josta se levitetään joko edestakaisella liikkeellä tai työntöliikkeellä tasaiseksi.

Oivanen (2010, 64) kommentoi, että vahan kuivumisaikaan vaikuttaa mm. käytetty vaha, vahakerroksen paksuus, tilan lämpötila sekä ilmastointi. Kuivuneelle vahapinnalle levitetään uusi kerros. Vahapintojen lukumäärään vaikuttaa niin ikään käytetty vaha ja vahakerroksen paksuus sekä lattiamateriaalin huokoisuus ja lattian kulutus.

Työvälineet puhdistetaan heti työn päätyttyä, ettei vaha ehdi kuivua välineisiin kiinni. Ennen tilan käyttöönottoa on varmistuttava, että vaha on kuivunut täysin. Kuivuneen vahapinnan voi kovettaa nopeakierroksisella lattianhoitokoneella. (Oivanen 2010, 64).

3.4 Lattian hionta

Vanhojen puulattioiden tai parkettien kunnostus tehdään periaatteessa samalla tavalla, lukuun ottamatta uinuvaa, kelluvaa parkettia, jonka työstäminen ei aina edes onnistu hiomalla. Ohutpuulattioiden pintakerros on alle millimetrin, joten niitä ei voi hioa ollenkaan. Normaalin 3,8-4 millimetriä paksuisen lautaparketin voi hioa kolmesta neljään kertaan. Paksuja lankkulattioita voidaan taas hioa useampia kertoja. (Saares 2014, 10.)

Tarvikkeet ja työn suoritus

Lattian hionnassa tarvitaan pölykauluksella varustetun lattianhoitokoneen lisäksi lattiapinnalle sopivat hiontapaperit tai -verkot, pölynimuri, työntekijöille suojakäsineet ja kuulo- sekä hengityssuojaimet. Nurkkien hiontaan tarvitaan käsityövälineet: eri karkeuksisia hiomapapereita, pidike paperille sekä polvisuojat (kuva 8). Myös hengityssuojain on suositeltava, koska pöly nousee hiontatyötä tekevän nenän korkeudelle.

KUVA 8. Lattianhionatarvikkeet
(Kuva: Eeva-Maria Tuunainen 2015)

KUVA 9. Hiontatuloksen tarkastelua
(Kuva: Olli-Pekka Anttila 2015)

Noso (2014) neuvoo käyttämään lattian hionnassa hiontapaperia tai -verkkoa. Irtoreskista puhdistettu lattia käsitellään ensin karkeammalla paperilla tai verkolla (esimerkiksi karkeus 40). Tämän jälkeen hiontakerrat etenevät käyttämällä asteittain hienompaa hiontapaperia tai -verkkoa, esimerkiksi 60-, 80-, 100-, 150-karkeuksisia. Hyvä hiomatulos saavutetaan käyttäen havupuisilla lattioilla karkeutta 20-80 ja lehtipuisilla lattioilla karkeutta 24-120. Kun pinta tuntuu käteen sileältä (kuva 9), hionta on suoritettu onnistuneesti ja pinta on käsittelyvalmis huolellisen imuroinnin jälkeen.

Ruuskanen (2014) antoi kallisarvoisen neuvon: lattiaa kosteapyyhkimällä saa kuvan miltä se näyttää käsittelyn jälkeen. Mikäli havaitaan jotain korjattavaa, lattia on helpompaa korjata tässä vaiheessa kuin yrittää alkaa korjata vasta sen jälkeen, kun on ehditty levittää öljyä tai lakkaa pintaan.

3.4.1 Puulattian öljyäminen

Leino (1988, 28) korostaa, että öljyn määrä on tärkeä: liian vähäinen määrä ei suojaa pintaa kun taas liian suuri määrä jättää pinnan tahmeaksi. Ilman vaikutuksesta öljy muodostaa puun pintaan ohuen suojaavan kalvon.

Tarvikkeet

Öljyn levittämiseen lattianhoitokoneella tarvitaan punaisia laikkoja sekä lattiapyyhkeitä liikaöljyn imeyttämiseen pinnalta. Kiillottamiseen tarvitaan valkoinen laikka. Jätesäkki tarvitaan käytettyjen laikkojen ja lattiapyyhkeiden säilyttämiseen ennen polttoa.

Mikäli työ tehdään ilman konetta, tarvitaan öljyn levittämiseen lattiakuivain tai mohairlasta, liikaöljyn poistamiseen nukkaamattomia lattiapyyhkeitä sekä kiillotusta varten hankauspesin, jossa on valkoinen hankauslevy. (Tikkurila 2014).

Työn suoritus

Öllyastiaa ravistetaan ennen käyttöä sekä sekoitetaan työn aikana. Öljy levitetään tasaisesti lattianhoitokoneen punaisella hierontalaikalla. Öljyä voi levittää myös käsimenettelin, jolloin öljy levitetään lattiakuivaimella tai mohairlastalla. Öljyn annetaan imeytyä 10 - 15 minuuttia. Jos pintaan ilmestyy kuivia alueita, lisätään öljyä. Ylimääräinen öljy poistetaan lattialta lattiapyyhkeellä, joka asetetaan lattianhoitokoneen laikan alle. Tämän jälkeen pinta kiillotetaan heti käyttäen koneen valkoista kiillotuslaikkaa. Pinnasta tulee vielä kestävämpi, kun se kiillotetaan seuraavana päivänä lisäten pieni määrä öljyä. (Tikkurila 2014).

Lattialle voi astua muutaman tunnin kuluttua käsittelystä. Tällöin alueet, joissa on tarkoitus kävellä, peitetään pahvilla. Lattiaa tulee suojata kosteudelta viikon verran, jotta öljy saa kuivua kunnolla. Työvälineet puhdistetaan ja on huomioitava, että öljyn kostuttamissa laikoissa ja pyyhkeissä on itsesyttymisvaara, joten ne on kasteltava välisäilytyksen ajaksi. Parasta olisi polttaa työssä käytetyt välineet välittömästi. (Tikkurila 2014).

3.4.2 Puulattian petsaus

Petsi peittää hyvin vanhojen lattioiden naarmut, ja se tuo lisäksi upeasti esille lattian luonnolliset kuviot (kuva 15). Petsi levitetään lattialle siveltimellä ja annetaan kuivua yhden vuorokauden. Petsauksen jälkeen lattia on lakattava vielä useaan kertaan (kuva 10). (Saares 2014, 11).

3.4.3 Puulattian lakkaus

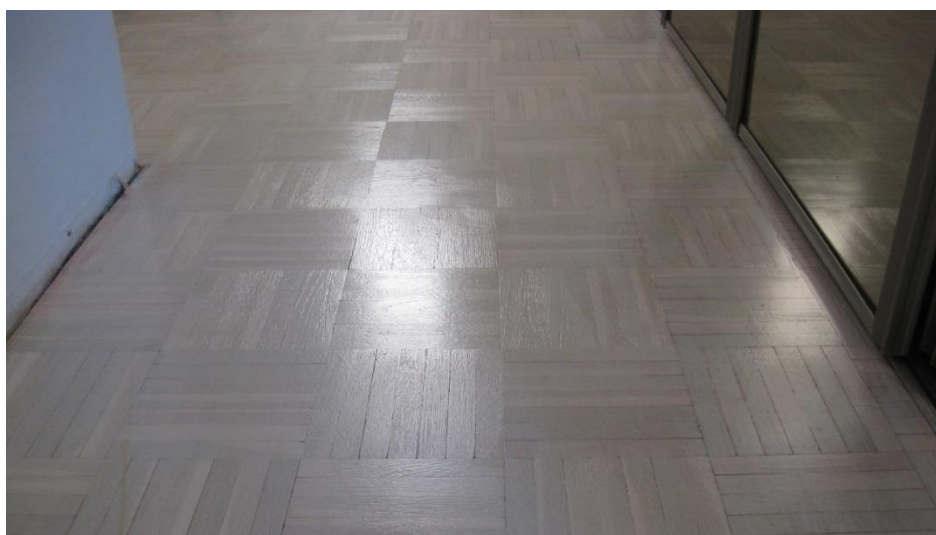
Saares (2014, 11) kehuu lakkapinnan kestävän hyvin kulutusta. Hän kertoo, että lakkapinnasta tulee kova ja kestävä. Joidenkin mielestä se on kylmä. Lakatun lattian vaurioita on vaikeampi korjata kuin öljytyn lattian.

Tarvikkeet

Puulattian lakkaukseen tarvitaan teräslasta pohjalakan levitykseen ja/tai huopalasta (tai mohairlasta) pintalakan levitykseen, pohjalakkaa ja/tai pintalakkaa, siivouspyyhkeitä ja roskapussi. Mikäli lattiassa on koloja, joita pitää kitata, varataan valmiskittiä tai tehdään seos lakasta ja hiontapölystä. Kittaamiseen tarvitaan metallilasta. (Saares 2014, 11).

Työn suoritus

Pohjalakka levitetään teräslastalla ohjeen mukaan. Jokaisen lakkakerroksen jälkeen tehdään tarvittaessa kevyt välihionta ja hiontapölyn poisto imuroimalla. Lopullisessa pintavedossa käytetään huopa- tai mohairlastaa. Uudelleenlakkaukset voidaan tehdä jo muutaman tunnin päästä edellisestä lakkauksesta. Lakan kuivumiseen vaikuttavat mm. lämpötila ja ilmankosteus. Lakkauskertoja voi olla jopa viisi. Lopullisen kovuutensa lakattu lattia saavuttaa vasta noin viikon kuluttua, vaikka se kestää kevyttä käyttöä jo vuorokauden jälkeen. (Saares 2014, 11).

KUVA 10. Kuultopetsattu ja lakattu parkettilattia (Kuva: Olli-Pekka Anttila 2015)

4 TOM CAT EDGE -LATTIANHOITOKONEEN KÄYTTÖKOKEMUKSET

Opinnäytetyössä paneuduttiin vahanpoistoon sekä lattian hiontaan käyttäen Tom Cat Edge -lattianhoitokoneita. Kohdeyrityksessä työntekijöillä oli koneesta käsitys, että sillä voidaan tehdä vain kuivavahanpoistoa, hiontaa ja lattioiden kuivakiillotusta eikä sitä voida käyttää märkämenetelmiin. Henkilökuntaa on sittemmin perehdytetty myös vahanpoistoon ja muuhun pesuun märkämenetelmiä käyttäen.

4.1 Vahanpoisto värähtelevällä lattianhoitokoneella

Kokemusten mukaan värähtelevän Tom Cat Edge -lattianhoitokoneen käyttö on helpompaa kuin pyörivällä lattianhoitokoneella työskentely. Tom Cat Edgeä ohjataan työntämällä tai vetämällä edestakaisin tai liikuttamalla sivusuunnassa. Kone pysyy tarvittaessa helposti paikallaankin. Koneen painavuuden ja suuren värähtelyliikemäärän ansiosta vaha lähtee varsin helposti jopa kerta-ajolla (liite 1).

Koneella on pääsy seinien viereen ja nurkkiin. Tämän vuoksi käsillä tehtävän työn määrä vähenee. Seiniinkään ei ole vaaraa tulla roiskejälkiä, koska värähtelevä liike ei heitä vahanpoistoliuosta kuten pyörivällä lattianhoitokoneella työskennellessä saattaa käydä. Jos ohjaa vahingossa konetta vasemmalta oikealle ja jos lattialla on enemmän nestettä, laikka saattaa heittää vahanpoistoliuosta seinille.

Tom Cat Edge -lattianhoitokoneen työasento saattaa olla lyhyelle käyttäjälle epämieluisa, mikäli vartta ei säädä vinoon sopivalle korkeudelle. Kun varren säätää vinoon, koneen ohjattavuus hankaloituu hieman ja varsi tuntuu painavalta. Kuvassa 11 varsi on pystyasennossa, silloin sitä on kokemuksen mukaan helpoin ohjata. Oskilloivien koneiden ominaisuutena on, että niiden kahvat tärisevät, mutta kokemus osoitti, että Tom Cat Edge -lattianhoitokoneen tuottama värinä on niin vähäistä, että se ei tunnu käsissä häiritsevästi eikä se aiheuttanut kenellekään käyttäjälle ns. valkosormisuutta.

KUVA 11. Vahanpoistoa, varsi pystyasennossa (Kuva: Eeva-Maria Tuunainen 2015)

4.2 Kuivavahanpoisto värähtelevällä lattianhoitokoneella

Kuvassa 12 poistetaan vanhaa vahaa kuivavahanpoistotekniikalla eli kuivahionnalla. Menetelmä perustuu värähtelevää liikettä tekevään, nopeaan laikan liikkeeseen sekä koneen korkeaan painoon. Kuivahiontamenetelmää on käytetty jonkin verran linoleumlattioille. Silloin on käytetty hiomalaikkaa tai karkeaa lattianhoitolaikkaa. (Valtiala 2012, 24).

KUVA 12. Kuivavahanpoistoa mosaiikkibetonilattialta (Kuva: Eeva-Maria Tuunainen 2015)

Kohdeyrityksessä kokeiltiin kuivavahanpoistoa mosaiikkibetonilattialle, massalattialle ja linoleumilattialle (kuvat 10-14). Kokemukset menetelmästä olivat sekä hyviä että huonoja. Hyvää havaittiin siinä, että säästettiin veden kuljettamisilta eikä lattia ollut liukas työskentelyn aikana. Työtä saattoi tehdä yksin, koska ei ollut vaaraa vahanpoistaineliuoksen kuivumisesta lattialla. Negatiivisena koettiin pölystä aiheutuvat jälkisiivoustyöt: koneiden ja välineiden loppupuhdistus kuivasta vahasta tuntui sittenkin työlämmältä kuin perinteisen vahanpoiston aiheuttamat jälkisiivoukset. Myös työntekijän vaatteet likaantuivat työskentelyn aikana vahapölystä. Vaikkakaan tehokkaan imurin ansiosta huoneilmaan ei päässyt vahapölyä, sitä jäi silti lattialle, ja jos kalusteita ei olisi poistettu täysin tilasta, ne olisivat varmaankin pölyntyneet siirtelyvaiheissa. Esimerkkikohteissa, joissa tehtiin vahanpoisto kuivahiontatekniikalla, ei ollut kalusteita.

KUVA 13. Kuivavahanpoistoa massalattialta (Kuva: Eeva-Maria Tuunainen 2015)

KUVA 14. Kuivavahanpoistoa linoleumilattialta (Kuva: Eeva-Maria Tuunainen 2013)

4.3 Vanhan puulattian hionta ja öljykäsittely

Hiontatöissä testattiin kolmea erilaista imuria hiontapölyn poistoon: Cleanfix S10 -pölynimuria, Kärcher AD 3.200 -tuhkaimuria sekä Eurovac-teollisuusimuria. Suomen Imurikeskus Oy:n valmistama Eurovac-imuri osoittautui käyttökelpoisimmaksi hiontapölyn poistossa: imurissa on kaksinkertainen suodatus, toinen niistä on hienopölysuodatin (ns. silkki-suodatin), joka on helppo puhdistaa ravistamalla. Eurovac-imurin imuteho ei heikentynyt työn aikana kun taas kahden muun imurin imut heikkenivät huomattavasti pölypussin ja haitarisuodattimen tukkeentuessa hiontapölystä. Eurovac-teollisuusimurin ansiosta huoneilmaan ei päässyt pölyä ja siksi ei ollut tarvetta käyttää hengityssuojaimiakaan. Hengityssuojain olisi tarvittu työskennellessä Cleanfix S10 pölynimurilla, koska sen jälkeen lattiaan jäi vielä huomattavasti hiontapölyä (kuva 14). Kärcherin tuhkaimuri pääsi imurikokeilussa toiselle sijalle. Sille moitteita saivat nopea haitarisuodattimen tukkeentuminen, liian lyhyet imuletkut ja liitännäjohto (kuva 13).

Alkuvalmistelut

Käsiteltävästä tilasta poistettiin kalusteet tai ne peiteltiin mahdolliselta pölyämiseltä. Käsiteltävä huonetila eristettiin muista tiloista muovilla (kuva 15). Lattia puhdistettiin irtoliasta imuroimalla se huolellisesti. Hiontaa varten varattiin eri karkeuksisia hioma- verkkoja ja -papereita. Pölynpoistoa varten käytössä oli pölynimuri, jonka imuletku kiinnitettiin lattianhoitokoneeseen. Pöly ohjautuu suoraan imurin säiliöön eikä lattiaa tarvitse imuroida erikseen hionnan edetessä.

KUVA 15. Hiottavan tilan eristämistä muista tiloista (Kuva: Santeri Tuunainen 2014)

Hionta

Lattiaa koehiottiin alussa sekä verkolla (karkeus 60) että paperilla (karkeus 60). Hioma- verkko tukkeentui nopeammin kuin hiomapaperi. Päädyttiin käyttämään hiomapapereita, koska se nopeutti työn etenemistä ja näin ollen ei tarvittu niin usein hiomapaperin välihuoltoa imuroimalla. Hiontakertoja lattiaan tehtiin neljä kertaa: ensin karkeudella 60, toisella kertaa karkeudella 80, kolmas karkeudella 100 ja viimeistely karkeudella 120. Nurkat, reunat ja kaapin jalkojen ympärykset hiottiin käsimenetelmin käyttäen saman karkeuksisia hiomapapereita kuin käytettiin konehionnassakin (liite 2).

Viimeisen hionnan jälkeen lattia imuroitiin huolellisesti. Jotta voitiin olla varmoja, oliko hiontajälki hyvä öljyämisen aloittamiseen, tehtiin lattiaan paikka paikoin kosteapyyhintää pelkällä vedellä. Kosteapyyhinnän kohdasta sai käsityksen, minkä näköinen lattiasta tulisi öljykäsittelyn jälkeen.

Kuivalle, pölyttömälle lattialle kaadettiin öljyä ja se levitettiin tasaiseksi Tom Cat Edge -lattiahoitokoneella (koneen alla punainen laikka). Öljyä on suositeltavaa kaataa oikea määrä: liian pieni määrä vaatii uuden öljyämisen ja liian paljon taas aiheuttaa sen, että liika öljy on imeytettävä pois. Tässä työssä öljyä jouduttiin lisäämään, koska lattiaan jäi kuivia laikkuja kulkukohtiin (liite 2). Kokemuksen mukaan on helpompi levittää mieluummin vähemmän öljyä ja sitten lisätä sitä tarvittaessa. Liikaöljyn imeyttäminen on aikaa vievää ja hankalaa, lisäksi öljy on melko hintavaa tuhlettavaksi. Mikäli lattialle jää liikaa öljyä, se imeytetään nukkaamattomaan siivouspyyhkeeseen siten, että pyyhe on lattian ja punaisen laikan välissä. On myös suositeltavaa, että öljyä kaadetaan sellaiseen lattian kohtaan missä sitä jo on. Kuvassa 16 öljyä kaadetaan öljyämättömälle kohdalle, tällöin vaarana on, että kaatokohtaan jää lähtemätön jälki, jos öljy ehtii imeytyä siihen.

Videossa öljyttyä lattiaa hierrettiin tasaiseksi pyörivällä lattianhoitokoneella (liite 2). Työn voi tehdä myös värähtelevällä lattianhoitokoneella ja punaisella laikalla.. Kuivahtanut lattia kiilloitettiin pyörivällä lattianhoitokoneella öljyämispäivänä ja kulkukohtiin lisättiin hieman öljyä (liite 2). Kuvassa 17 öljyttyä lattiaa kiillotetaan värähtelevällä lattianhoitokoneella.

KUVA 16. Öljyn levittämistä puulattialle
(Kuva: Santeri Tuunainen 2014)

KUVA 17. Öljytyn lattian kiillotus
(Kuva: Eeva-Maria Tuunainen 2014)

4.4 Vanhan, lakatun puulattian hionta, petsaus ja lakkakäsittely

Lakatun lattian hionta tapahtuu samalla tavalla kuin öljytynkin lattian eli eri karkeuksien hiomaverkkojen tai -papereiden avulla. Kokemuksen mukaan hiontapaperi toimi paremmin lakattuun lattiaan kuin hiontaverkko. Lakatun lattian hionta aloitettiin karkeudella 40, siitä edettiin karkeuksilla 60, 80 ja lopuksi 120. Hiomapaperista imuroitiin työn edetessä hiontapölyä, vaikkakin suurin osa siitä meni koneessa liitettynä olevaan pölynimuriin. Väli-imuroinnilla varmistettiin, että paperi hioi koko ajan eikä hiontapöly ollut paperin ja lattian välissä hionnan esteenä (kuva 18). Hiomapaperi todettiin yllättävän kestäväksi. Sillä saa hiottua useita kymmeniä neliömetrejä kunhan se muistetaan puhdistaa säännöllisesti tukkeentumisen estämiseksi. Noso (2015) antaa hiomapaperin kestolle arvion, että yhdellä paperilla saisi valmista pintaa 50 neliömetrin verran.

Kuvassa 20 näkyy kohta, johon petsi ei ole tarttunut. Syynä oli se, että kohtaan oli jäänyt vielä vanhaa lakkaa. Ennen petsausta on syytä varmistaa, että vanha lakka on poistettu, koska muutoin petsausjäljestä ei tule hyvä.

KUVA 18. Hiomapaperin välihuoltoa imuroimalla (Kuva: Olli-Pekka Anttila 2015)

Petsaus suoritettiin siihen tarkoitetulla siveltimellä (kuva 19). Työvälineen kapeus hidasti työn etenemistä. Kokemukset osoittivat, että petsaus oli melko hankala työvaihe, lattian olisi pitänyt olla täysin puhdas. Petsi ei kiinnittynyt kohtiin, joihin oli jäänyt vanhaa lakkaa (kuva 20, keltainen kohta). Jos petsiä levitti kuivuneen petsikerroksen päälle, se näkyi häiritsevästi (kuva 20, punainen kohta), siksi petsin päällekkäisvetoja on vältettävä. Petsauksen jälkeen ei olisi kannattanut korjailla pientä virheellistä kohtaa, koska sävytetty petsi irtosi lattiasta ja siihen jäi vielä ikävännäköisempi jälki (kuva 21) kuin ennen korjausta.

KUVA 19. Kuultopetsaus hionnan jälkeen (Kuva: Eeva-Maria Tuunainen 2015)

KUVA 20. Punaisella rajattu alue: petsiä levitetty päällekkäin,
keltaisella rajattu alue: petsi ei ole tarttunut lakkapintaan (Kuva: Eeva-Maria Tuunainen 2015)

KUVA 21. Korjaus ja siitä jäänyt jälki petsatulla lattialla
(Kuva: Eeva-Maria Tuunainen 2015)

4.5 Muut käyttökokemukset

Eräässä kohteessa oli vanha, vahattu kohoklinkkerilaattalattia. Laattalattioita ei vahata. Lattiaa koepestiin laatanpesulaikalla (kuva 22), mutta pesutulos ei tyydyttänyt. Laatalle olisi paras tehdä peruspesu ja käyttää työssä vahanpoistolaikkaa ja vahanpoistoainetta. Kuvassa 22 punaisen pohjalaikan alla on vihreä laatanpesulaikka, joka pureutuu hyvin epätasaisiin, vaikeasti puhdistettaviin lattian koloihin ja laatan saumoihin.

KUVA 22. Vahatun laattalattian pesua (Kuva: Eeva-Maria Tuunainen 2014)

Vahattu lattia voidaan kiillottaa tai hoitokiillottaa Tom Cat Edge -lattiahoitokoneella käyttäen sopivaa kiillotuslaikkaa. Testauksessa oli pinkki kiillotuslaikka ja vihreä timanttihiontalaikka. Lopputuloksena lattia kiillottui samanveroisesti molemmilla laikoilla.

Vertailtaessa värähtelevää Tom Cat Edge -lattiahoitokonetta nopeakierroksiseen, pyörivään lattianhoitokoneeseen, jälkimmäisellä saatiin aikaan kiiltävämpi ja kovempi vahapinta lattiaan. Noso (2015) perustelee, että nopeakierroksisen lattianhoitokoneen laikan pyörivä liike kuumentaa vahapintaa enemmän kuin värähtelevän lattianhoitokoneen liike. Pyörivä, nopeakierroksinen lattianhoitokone saa aikaan ilmavirran, jonka vuoksi lattialla olevat ”nurkkapölyt” nousevat ilmaan. Tämä ongelma tulee esiin kiillotettaessa kalustettuja tiloja aiheuttaen lisätöitä. Pölyn laskeuduttua pinnat on siivottava. Tom Cat Edgen etuna puolestaan oli, että värähtelevä liike ei nostata pölyä ilmaan.

5 POHDINTA

Opinnäytetyöni teoriaosuuden kirjoittaminen muistutti minua jälleen kerran siitä, kuinka tärkeää työn opastus on. Olkoon työntekijä uusi tulokas, työelämään uudelleen palaava tai nykyinen työntekijä, hän tarvitsee jatkuvasti jotain opastusta, enemmän tai vähemmän. Yrityksessä tulee päivittäin eteen asioita, jotka ovat aina jollekin opastuksen arvoisia.

Kantapäänkin kautta toki oppii, mutta se saattaa joskus tulla kalliiksi. Puutteellisen työn opastuksen vuoksi saatetaan pilata materiaaleja, työhön voi mennä paljon ylimääräistä aikaa tai työntekijä voi pahimmassa tapauksessa altistua vaaratilanteelle. Mielestäni ns. viiden askeleen työnopastus olisi oiva menetelmä ottaa käyttöön jokaisessa opastustilanteessa. Menetelmässä opetetaan työ kädestä pitäen, harjoitellaan mielikuvissa ja käytännössä yhdessä opastajan kanssa. Lopuksi vielä osaaminen varmistetaan siten, että ohjattava työskentelee yksin. Jokaisella askelmalla vuorovaikutus on tärkeää, jotta saadaan varmistus, että opastettava on ymmärtänyt opastetun viestin. Jatkosuunnitelma niin ikään on tärkeä, on seurattava osaako opastettava työnsä jonkin ajan päästä vai vaatiiko hän lisäopastusta.

Yritykseemme oli hankittu uutuuskone keväällä 2013: värähtelevä lattianhoitokone Tom Cat Edge. Myyjäyrityksen edustaja suoritti työn opastuksen pikaisesti muutamalle työntekijälle kohteessa, jossa oli linoleumilattia. Työntekijät tekivät kyseiselle lattialle vahanpoiston kuivahiontamenetelmällä. He suhtautuivat nihkeästi yrityksessämme uuteen menetelmään ja koneeseen, koska he eivät erityisemmin innostuneet uudesta kuivahiontamenetelmästä. Meillä oli käsitys opastuksen perusteella, että koneella saattoi tehdä työtä vain kuivahiontamenetelmin.

Tom Cat Edge sai siis olla varastossa melkein vuoden, kunnes eräs asiakkaamme pyysi tekemään heidän puulattialleen ”jotain”. Tämä tapahtui keväällä 2014. Sovimme lattian hionnasta ja otin yhteyttä Tom Cat Edge -lattianhoitokoneen maahantuojaliikkeeseen tilatakseni työhön tarvittavia hiomapapereita. Yrityksestä ehdotettiin, että he tulisivat opastamaan koneen käyttöä. Opastuskäynnillä saimme tietää, mihin kaikkien työhön värähtelevä lattianhoitokone soveltuu. Tästä innostuneena ehdotin, olisiko mahdollista tehdä koneesta opinnäytetyö. Tom Cat Edgestä oli kyllä videoita internetissä, mutta sieltä ei löytynyt montaakaan suomenkielistä opasvideota, joten päädyin tekemään kaksi

eri videota työn opastuksesta. Ensimmäisessä videossa opastetaan vahanpoisto käyttäen koneena Tom Cat Edgeä. Samassa videossa opastetaan lattian vahausta sekä edelleen hoitokiillotus käyttäen Tom Cat Edgeä. Toisessa videossa opastetaan puulattian hionta sekä lattian öljyminen.

Videon tekeminen ei ollutkaan helppoa. Minulla ei ollut mitään tietoa, eikä tullut mieleenkään alkaa sitä edes hankkimaan, miten pitäisi valmistautua oikeaoppisesti videon tekemiseen. Into hiontakokeiluun oli niin suuri, että heti vain piti aloittaa kuvaukset. Heinäkuussa 2014 aloitimme öljytyn lattian hiontakuvaukset. Puulattian hionnasta oli kokemusta vain yhdeltä kerralta, keväältä 2014, jolloin työstimme mosaiikkiparkettilattiaa. Nyt oli vuorossa haastavampi kokeilu, lämpökäsitelty koivulattia ja merbaupuu. Helppokäyttöisellä koneella hionta ja öljykäsittely onnistuivat yli odotusten. Videosta löytyy joitakin vinkkejä virheettömän hiontatuloksen aikaansaamiseksi.

Tammikuussa 2015 kuvasimme vahanpoiston ja vahauksen vinyylilaattalattialle.

Kuvaajalla ei ollut käytössään käsikirjoitusta kummallakaan kuvauskeikalla. Käsikirjoitus tuli suullisena työntekijän taholta sitä mukaa kun hionta tai vahanpoisto etenivät. Kuvaajan kuvauskulma ei ollut tiedossa työntekijöillä, joten vahanpoistovideolla näkyy hieman asiaankuulumatonta liikuskelua. Kuvausta olisi voinut kohdentaa enemmän lattialla tapahtuvaan, mutta toisaalta työntekijöiden ergonomiset ja ei-ergonomiset työasennot tulevat esiin. Mikäli oltaisiin tehty suunnitelma (työnopastus) kuvauksien kulusta, olisimme saaneet aikaan lähes täydellisen opastusvideon ilman virheitä. Toisaalta, videolla nähtävät virheet on käännetty katsojalle ohjeeksi, mikä ei ollut hyvää tai mikä on suositeltavaa. Itse työntekohän kuitenkin sujui mallikkaasti, videon valmistamiseen saatiin riittävä materiaali. Kolmannetkin kuvaukset tehtiin: hionta, petsaus ja lakkaus. Kuvausmateriaali valitettavasti epäonnistui käytössä olleen, heikkotasaisen kameran vuoksi, joten lakkausvideon tekemisestä opinnäytetyöhöni oli luovuttava. Teoriaosuudessa kuitenkin viittasin petsaukseen ja varoitin kokemuksistani, esimerkiksi kuinka ei kannata mennä korjailemaan petsattua lattiaa. Korvasin lakkausvideon lisäämällä vahausvideoon hoitokiillotusopastuksen. Kuvaukset olivat kokonaisuudessaan välillä totista touhua, enimmäkseen kuitenkin hauskaa ja leppoisaa.

Videoilla esiintyvien työntekijöiden omasta mielestä osaamisen varmuus koneen käytössä sekä kokonaisuuden hallitsemisessa (vahanpoisto ja vahausta) paranivat. Mainittakoon lisäksi, että henkilöt alkoivat kiinnittää enemmän huomiota työergonomiaan ja

turvalliseen työskentelyyn kuvausten edetessä. Kuvaukset siis toimivat kertaavana työn opastuksena videoilla esiintyville henkilöille. Saimme aikaan keskustelua mm. siitä, että vastaisuudessa ”kopiocrocseista” pitäisi luopua työjalkineina ja että asianmukaiseen työvaatetukseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Myös suojalasien ja hengityssuojaimien vähäinen käyttö omassa työskentelyssä puhutti.

Olin tehnyt lattian hiontaa aiemmin muutaman kerran. Sen johdosta rohkaistuini tekemään opinnäytetyöhön suunnittelemani opastusvideon hionnasta omassa kodissani. Tom Cat Edgen käyttäminen on yksinkertaista, sillä ei pilaa lattiaa helposti. Matojäljet syntyivät osaamattomuudesta työstämäni lattiamateriaalia kohtaan. Syykin selvisi, kun tiedustelin asiaa maahantuojalta: olin ajanut liian nopeasti. Onneksi jäljet saatiin pois hiomalla lattiaa uudelleen. Kysehän oli massiivipuulattiasta, mikä kestää useita hiontoja toisin kuin esimerkiksi ponttipuulattiat. Omakohtaisten, positiivisten kokemuksieni vuoksi voinkin suositella konetta asiakkaille, joilla ei välttämättä ole aikaisempaa kokemusta hionnasta.

Kuvauksien jälkeinen materiaalin työstäminen videoiksi olikin sitten haastavin kokemus. En ollut aiemmin osallistunut moiseen puuhaan. Sepitin videoihin tekstit sen jälkeen kun otokset oli järjestetty asianmukaiseen työjärjestykseen. Tässä puuhassa vierähti myös melkoisesti työtunteja, mutta lopputulokseksi saatiin mielestäni upeat opastusvideot.

Uskon, että opinnäytetyöni tuotoksesta, video-ohjeistuksista, on apua kaikille, jotka tekevät hiontaa tai vahanpoistoa. Toivon myös, että toimeksiantajallani, Noso-Tuote Oy:llä, olisi käyttöä opastusvideoille. Hyödynnämme lattian vahanpoisto- ja hiontavideoita jatkossa siivouspalveluyrityksemme työntekijöiden sekä konevuokraajiemme opastuksessa. Vahanpoistovideon kokonaisuus palvelee erityisesti siivouspalveluyrityksen omaa henkilökuntaa, koska videoissa on käytetty yrityksessä tavanomaisesti käytössä olevia koneita ja välineitä. Eräs puhtauspalvelualan kouluttaja on myös pyytänyt, että hän saa käyttää videoita opetusmateriaalina. Katsottuaan vahanpoistovideon, hän ihastui verkkovirtakäyttöisen yhdistelmäkoneen käyttöön vesi-imurin sijaan. Onhan yhdistelmäkone nopeampi ja ergonomisempi sekä sillä tulee tehtyä jo yksi huuhtelukertakin yhdellä ajokerralla.

Jatkosuunnitelma videotuotoksilleni voisi olla käyttökokeistutkimus siitä, miten valmistamani videot ovat toimineet työn opastuksen apuna. Toinen ehdotukseni olisi tehdä työnopastuskaavakkeet seurantalomakkeineen työkokonaisuuksille, kuten esimerkiksi vahattavien lattioiden vahanpoisto ja vahaus, hoitokiillotus tai hoitoöljyäminen. Työnopastuskaavakkeeseen olisi hyvä varata paikka myös työvälineiden ja koneiden puhdistustöiden opastukselle ja työergonomialle sekä työturvallisuudelle.

LÄHTEET

Ahonen, R. & Lohtaja-Ahonen, S. 2012. Palaute kuuluu kaikille. 3. painos. Espoo: Koppijyvä Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2012. Tutki ja kirjoita. 15.-17. painos. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Inkeroinen, S. 2009. Siivouskoneet. Teoksessa Valkosalo, T. (toim.) Siivoustyön käsikirja. 20. uudistettu painos. Suomen Siivousteknisen liiton julkaisuja 1:7. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy, 141- 166

Juusela, T, Lillia, T. & Rinne, R. 2000. Mentoroinnin monet kasvot. Helsinki: Yrityskirjat.

Kangas, P. & Hämäläinen, J. 2010. Perehdyttämisen suunnittelu ja toteutus. 3. painos. Helsinki: Nykypaino Oy.

Kiilto Clean Oy. 2015. Luettu 13.4.2015. https://www.google.fi/search?q=spp-laikka&ie=utf-8&oe=utf-8&gws_rd=cr&ei=yxwsVfmFIcGXsgHZwICgBA

Kienokoski-Saarela, J. 2004. Työyhteisöön perehdyttäminen ja työn opastus. Luento. Kankaanpään Aikuiskoulutuskeskus. Kankaanpää.

Kjelin, E. & Kuusisto, P-C. 2003 Tulokkaasta tuloksetekijäksi. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.

Kivikallio, J. 2009. Oman työn kehittäminen. Teoksessa Valkosalo, T. (toim.) Siivoustyön käsikirja. 20. uudistettu painos. Suomen Siivousteknisen liiton julkaisuja 1:7. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy, 17-26

Kupias, P.& Salo, M. 2014. Mentorointi 4.0. Helsinki: Talentum

Leino, A. 1988. Tietopaketti 1. Siivoustietopalvelu Oy.Forssa: Forssan kirjapaino Oy.

Limmeri, V-P. 2014. Muutosjohtaminen Päijät-Hämeen Koulutuskonsernin Kiinteistöpalveluissa.Palveluiden tuottaminen ja johtaminen. Tampereen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Noso, P. 2014. Haastattelu 22.4.2014. Haastattelija Tuunainen, E-M. Kankaanpää.

Noso, P. 2014. Haastattelu 6.8.2014. Haastattelija Tuunainen, E-M. Kankaanpää.

Noso, P. 2015.Opastus 14.4.2015.Haastattelija Tuunainen, E-M. Kankaanpää.

Noso-Tuote Oy. 2012.Tom Cat Edge monitoimilattianhoitokone. Ohje.Tuusula:Noso-Tuote Oy.

Noso-Tuote Oy. 2014. Tom Cat -opas oikeaan laikkaan. Luettu 16.4.2015. Tomcat-laikkaopas.pdf

- Oivanen, E. 2010. Siivoustyön menetelmäkortit. Suomen Siivousteknisen liiton julkaisu 1:11. 3. uudistettu painos. Mikkeli. AO-Paino.
- R.P.S Corporation. 2014. Luettu 30.3. 2015. www.tomcatequip.com.
- Ruuskanen, V-P. Tikkurilan maalilinja 2014. Haastattelu 29.8.2014. Haastattelija Tuunainen, E-M. Kankaanpää
- Ryynänen, P. 2009. Työelämän laatu siivoustyössä. Siivoustaito 1/2010, 7.
- Saares, K. 2014. Luettu 25.4.2015. Viihtyisä koti.. www.viihtyisakoti.fi/files/pdf/2383/Puulattiat_uuteen_uskoon.pdf
- Sippola, A. 2015. Yhdenvertaisuussuunnittelun opas yksityiselle sektorille. Työ- ja elinkeinoministeriö: FIBS.
- SFS 5967. 2010. Puhtausalan sanasto. Helsinki: Suomen Standardoimisliitto SFS ry.
- Tarkkonen, J. 2010. Enemmän, nopeammin ja halvemmalla. Oulu. Innosafe- tutkimukset.
- Tikkurila. Luettu 24.4.2015. Puulattioiden öljyminen lattiaöljyllä. www.tikkurila.fi/sisalattiat/.../puulattioiden_oljyminen_lattiaoljylla.1265
- Tikkurila. 2014. Luettu 25.4.2015. Faxe esite. www.tikkurila.fi/files/2361/Tikkurila_esite_faxe.pdf
- Tukes. 2015. Luettu 4.5.2015. Kodin sähkölaitteiston kunnossapito. www.tukes.fi/tiedostot/sahko_ja.../kodin_sahkolaitteistot_kunnossapito.pdf
- Työturvallisuuskeskus. 2006. Työturvallisuus työpaikalla. Helsinki: Erikoispaino Oy.
- Työturvallisuuskeskus. 2008. Perehdyttämisen suunnittelu ja toteutus. Helsinki: Nykypaino Oy.
- Työturvallisuuskeskus. 2014. Luettu 5.4.2015 http://tyoturvallisuuskeskus.mobiezone.fi/wp-content/uploads/sites/21/2014/10/viisiaskelta_1495_1062-792x1114.jpg
- Työturvallisuuskeskus. 2015a. Luettu 4.4.2015. http://tyoturva.fi/tyosuojelu/perehdyttaminen_ja_tyonopastus
- Työturvallisuuskeskus. 2015b. Luettu 4.4.2015 <http://tyoturvallisuuskeskus.mobiezone.fi/zine/4/article-142>
- Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738.
- Valtiala, M. 2012. Siivouskoneet: rakenne ja toiminta. Helsinki: Puhtaustieto PT Oy.
- Wiskari, J. 2009. Esimiestyö palveluympäristössä. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.
- Puhtaus & Palvelu sektori. 6/2010, 53. Kysely.

Yhdenvertaisuuslaki. Luettu 21.4.2015.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325>

3M.2015. Luettu 14.4.2015. http://solutions.3msuomi.fi/wps/portal/3M/fi_FI/about-3M/information/more-info/press-room/?PC_Z7_RJH9U5230ONQ6027DTROJH2482000000_assetId=1273697377733

Liite 1. Video-ohjeistus vahanpoistoon, vahaukseen ja kiillotukseen (vinyyliä lattialla)

Pääset katsomaan videon osoitteessa:

<https://drive.google.com/open?id=0B4lxBtVYZiACdk9Yd3FuUFBrdmc&authuser=0>

Liite 2. Video-ohjeistus puulattian hiontaan ja öljyämiseen (lämpökäsitelty koivu- ja merbaupuulattia)

Pääset katsomaan videon osoitteessa:

<https://drive.google.com/open?id=0B4lxBtVYZiACSFhQMlhXRzVLN1k&authuser=0>